

Endelig revisjonsrapport etter systemrevisjon av Måsøval AS

Risikostyring og internkontroll knyttet til biosikkerhet og velferd i forbindelse med avlusing

Rapport	
Rapporttittel	Saksnummer
Endelig revisjonsrapport etter systemrevisjon av Måsøval AS	2025/238947
Gradering	Dato for endelig rapport
Offentlig	09.12.2025
Deltakere i revisjonsteamet	Revisjonsleder
Synnøve Hodneland, Iselinn Cecilie Bleivik og Janne Kandal	Janne Kandal

1 Innledning

Mattilsynet gjennomførte systemrevisjon hos Måsøval AS, den 4. og 5. november 2025 i henhold til varsel om revisjon datert 25. september 2025.

- Dokumentgjennomgang fra 10. oktober-18. november, ref. dokumentlisten.
- Åpningsmøte og intervju av ledelsen 4., 5. og 11. november.
- Verifikasjonstilsyn på fire lokaliteter i perioden 28. oktober-12. november.
- Oppsummeringsmøte 18. november.

2 Bakgrunn og regelverk

I 2024 døde 57,8 millioner laks i norske oppdrettsanlegg. Av det totale antallet slaktet laks i 2024 ble 17,5 % nedklassifisert til produksjonsfisk. Dette er en økning på 12,3 prosentpoeng siden målingen startet i 2018. Produksjonsfisk er fisk med sår, misdannelser, grove behandlingsfeil eller indre kvalitetsfeil. Det er rimelig å anta at fisk som blir klassifisert som produksjonsfisk har hatt dårlig velferd. Behandling og sykdom er to mulige bakenforliggende årsaker til velferdsutfordringer og et høyt antall produksjonsfisk.

Ifølge Fiskehelserapporten 2024 fra Veterinærinstituttet, døde 12,7 millioner rensefisk i sjø i 2024, og registrering av dødelighetsårsaker for rensefisk er mindre presis enn for laks. Selv om bruken av rensefisk er redusert på grunn av overgang til andre avlusingsmetoder, har den kumulative årlige dødeligheten holdt seg høy, mellom 80-90 %.

Revisjon av oppdrettsselskapene på systemnivå er ett av verktøyene Mattilsynet benytter for å påse at regelverket etterleves i havbruksnæringen. For mer informasjon viser vi til rapportserie på våre nettsider: [Systemrevisjon av oppdrettsselskapene/Mattilsynet](#).

Aktuelt regelverk for revisjonen:

- Dyrevelferdsloven § 3, § 8 og § 24
- Matloven § 19
- Forskrift om internkontroll for å oppfylle akvakulturlovgivningen
- Forskrift om transport av akvakulturdyr
- Akvabiosikkerhetsforskriften, Forordning 2020/691, Kapittel 2, Artikkel 5.

Mattilsynets adgang til å gjennomføre revisjon følger av dyrevelferdsloven § 30 og matloven § 23 om tilsyn og vedtak.

3 Mål

Målet med denne revisjonen var å undersøke om Måsøval AS sin risikostyring og internkontroll knyttet til biosikkerhet og velferd i forbindelse med avlusning for laks og rensefisk, er i henhold til aktuelt regelverk beskrevet i varsel om revisjon.

4 Måsøval AS

Under revisjonen hadde vi en god og åpen dialog med dere. Dere har nylig fått på plass et nytt system for virksomhetsstyring, og arbeidet med kvalitet og internrevisjoner er et satsingsområde. Dere hadde forberedt en presentasjon til åpningsmøtet der dere viste oss det nye styringssystemet, og presentasjonen var ellers i henhold til varsel om revisjon.

Måsøval AS har hovedkontor på Frøya og driver med oppdrett av laks i Trøndelag og Møre og Romsdal. Datterselskapet Måsøval Lisens AS driver matfiskproduksjon i åpne merder i sjø og innehar 16 kommersielle og fire utviklingstillatelser fordelt på 24 lokaliteter. Måsøval Lisens AS er samlokalisert med ulike aktører på flere av lokalitetene.

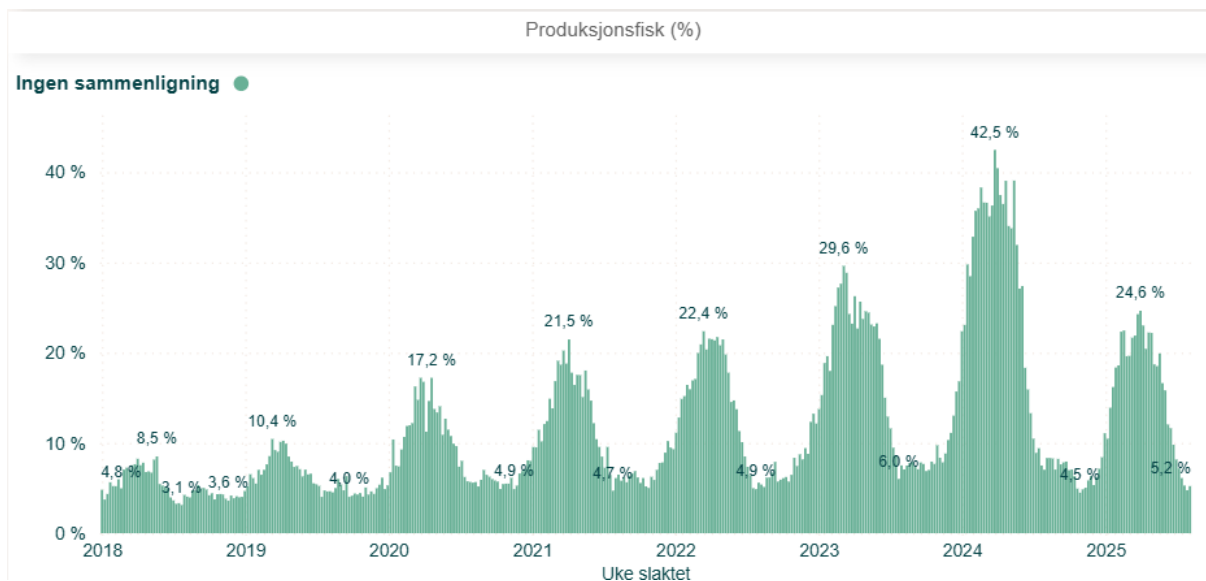
Om Måsøval AS	
Drift i produksjonsområde	5 og 6
Antall matfisklokaliteter*	24
Årlig beregnet dødelighetsrisiko, 2024**	16,7 %
Antall luseoverskridelser 2024***	19
Antall påviste utbrudd listeførte sykdommer 2024***	3 ILA, 1 PD

*Kilde: Akvakulturregisteret

** Kilde: Mattilsynets datagrunnlag for innrapporterte dødelighetstall og Mattilsynets utregningsmetode

*** Kilde: BarentsWatch (viser alle matfisklokaliteter der Måsøval AS innehar tillatelser)

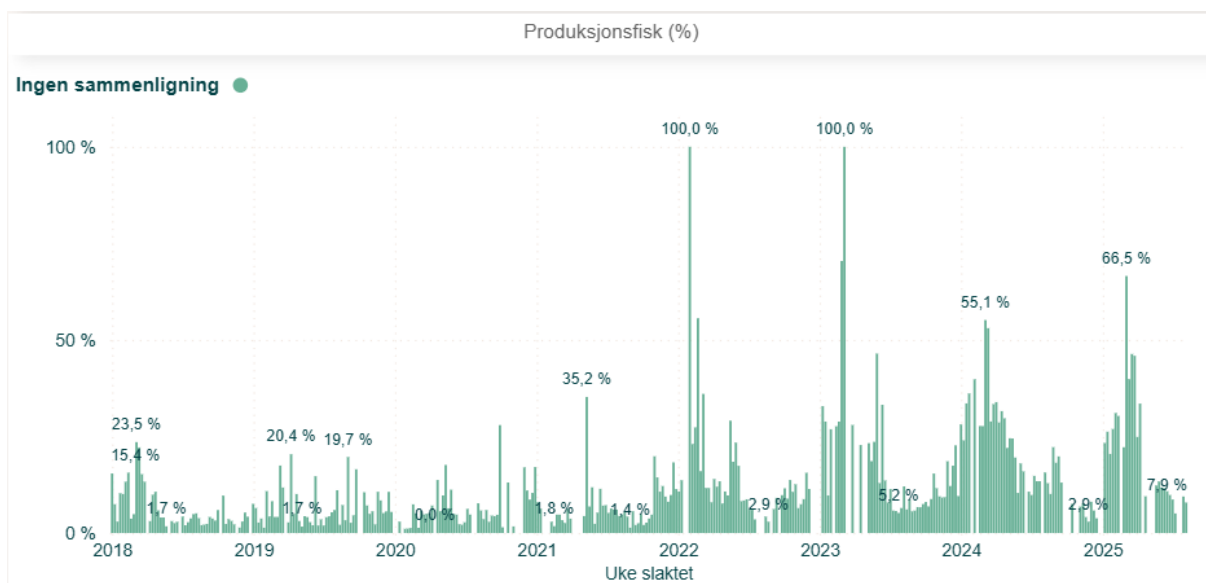
Andel produksjonsfisk av slaktet laks i Norge

Figur 2: Produksjonsfisk (%) i perioden uke 1, 2018 til og med uke 32, 2025, alle virksomheter.

Kilde: Mattilsynets datagrunnlag for innrapporterte slaktemeldinger.

Andel produksjonsfisk av slaktet laks for Måsøval AS

Figur 2: Produksjonsfisk (%) i perioden uke 1, 2018 til og med uke 32, 2025, Måsøval AS inkl. Måsøval drift AS, Måsøval Fishfarm AS og Måsøval Lisens AS. Kilde: Mattilsynets datagrunnlag for innrapporterte slaktemeldinger.

5 Resultat

Denne rapporten presenterer vår vurdering av deres styringssystemer på revisjonstidspunktet innenfor revisjonens tema. Våre funn er delt inn i avvik og forbedringspunkt som vi definerer slik:

Avvik: Observasjoner der vi påviser brudd på regelverket.

Forbedringspunkt: Observasjoner der vi mener det foreligger risiko for brudd på regelverket, hvor vi mener virksomheten bør vurdere tiltak.

Vi har funnet følgende avvik:

- Risikovurdering, planer og tiltak

Vi har funnet følgende forbedringspunkt:

- Mål og delmål
- Avvikshåndtering

Vi understreker at det kan finnes avvik og forbedringspunkt innenfor andre tema i styringssystemene som ikke er omtalt i denne rapporten.

Våre vurderinger er begrunnet med konkrete observasjoner. Disse skal ikke forstås som en uttømmende liste, men er en overordnet fremstilling av hovedtrekkene ved observasjonen og eksempler på praktiske konsekvenser.

Rapporten gir en beskrivelse av feil og mangler knyttet til regelverket. Prosesser, aktiviteter og tiltak dere har, og som er ivaretatt i henhold til regelverket, er ikke beskrevet.

5.1 Avvik

5.1.1 Risikovurderinger, planer og tiltak

Avvik:

Måsøval AS har mangler knyttet til kartlegging av farer og problemer og på denne bakgrunn også mangler knyttet til vurdering av risiko, og kan ikke vise hvordan tilhørende planer og tiltak utarbeides for å redusere risikoforholdene.

Hjemmel:

Forskrift om IK-Akvakultur § 5 tredje ledd bokstav f

Begrunnelse:

I *Ledelsens gjennomgang* i 2025 ble det besluttet å videreutvikle systemet for risikohåndtering. Nytt rammeverk og prosedyre *ID 591 L1 Helhetlig risikostyring i Måsøval* er på plass, men dere mangler et overordnet, felles risikobilde innen fiskehelse og -velferd. Risikokartlegginger og -vurderinger er ikke oppdaterte, og dere kan ikke vise oss hvordan dere systematisk vurderer, beslutter eller måler effekten av risikoreduserende tiltak.

Følgende observasjoner viser hvordan mangler i risikostyringen får praktiske konsekvenser:

- I *Risikoanalyse fiskehelse/velferd* utført av Safetec i samarbeid med Måsøval (2019) datert 11. juli 2025, mangler risikoreduserende tiltak. Ledelsen uttaler at risikovurderingene må oppdateres basert på ny kunnskap, for eksempel økt sjøtemperatur. Verifikasjonstilsynene bekrefter at det mangler et felles risikobilde i selskapet.
- *Evaluering H22* resulterer i en handlingsplan for H24-utsettet, men det er uklart hvilken prioritet og forventet effekt de ulike risikoreduserende tiltakene har.

- Ledelsen uttrykker et behov for å samle inn større mengder data til de overordnede diskusjonene, og at dere må bli mer proaktive. Dere mangler dokumentasjon på mange av risikovurderingene som tas i diskusjon i møter.

Følgende observasjoner illustrerer hvordan mangler i risikostyringen får praktiske konsekvenser for fiskevelferden:

- Innsamlet produksjonsdata havner i ulike systemer som ikke snakker sammen. Dere uttrykker at dere mangler gode dashbord, noe som gjør det vanskelig å fange opp trender og aggregere data som beslutningsstøtte.
- Dere har identifisert at håndtering er en av hovedårsakene til dødelighet i sjøfasen. Samtidig kan vi ikke se at dere har tilstrekkelige risikovurderinger og barrierer som sikrer god velferd under behandling. Dette medfører også et mangelfullt grunnlag for evaluering etter behandling.

Følgende observasjoner illustrerer hvordan mangler i risikostyringen får praktiske konsekvenser for biosikkerheten:

- Selskapet har de siste årene hatt store utfordringer med sykdom (for eksempel ILA) og lakselus, og dere har spilt inn et ønske om felles evaluering av sonestrukturen i PO6 til sonesamarbeidsgruppen.
- I *2025 Risikovurdering biosikkerhet Espnestaren* og *2025 Risikovurdering biosikkerhet Fjølsværet* er risiko for lusesmitte vurdert til stor, men lusehåndteringsstrategiene H25 for de samme to lokalitetene har ingen spesifikke forebyggende tiltak mot lus.
- Dere vurderer å fase ut bruken av rensefisk, og kompenserende tiltak er uklare.

5.2 Forbedringspunkt

5.2.1 Mål og delmål

Forbedringspunkt:

Måsøval AS har fastsatt overordnede mål, men har mangler knyttet til konkrete og evaluerbare delmål i internkontrollarbeidet, samt utarbeidelse av planer og tiltak for å oppnå målene.

Hjemmel:

Forskrift om IK-akvakultur § 5 tredje ledd bokstav e

Begrunnelse:

På åpningsmøtet presenterte dere *Plan for utvikling av helhetlig virksomhetsstyring innenfor ulike strategiske områder* fram mot 2030. Ledelsen har utarbeidet overordnede mål i «Strategihuset 2025-2030», men dere har ikke brutt målene videre ned i selskapet. Det gjenstår å utarbeide tilhørende planer og tiltak for å sikre måloppnåelse.

Vi har følgende eksempler på mangler som kan føre til regelverksbrudd:

- *Fiskehelserapport 08-2025* viser at den rullerende 12-måneders dødeligheten er 18,5 %, mens det overordnede målet i 2030 er under 8 %. Dere mangler en tidsbestemt konkretisering av planer og tiltak for å nå mål.
- I *Ledelsens gjennomgang 2025* og via intervju framkommer det at strategi, tiltaksplaner og mål på avdelingsnivå ikke foreligger, men at dette er igangsatt og skal implementeres i 2026.

5.2.2 Avvikshåndtering

Forbedringspunkt:

Måsøval AS har mangler knyttet til rutiner for å forebygge, avdekke og rette opp avvik fra krav fastsatt i eller i medhold av akvakulturlovgivningen.

Hjemmel:

Forskrift om IK-Akvakultur § 5 tredje ledd bokstav g

Begrunnelse:

Dere har nylig fått på plass et helhetlig, standardisert system for avvikshåndtering (OptiMa) der ett av formålene er å forbedre kvaliteten på avviksbehandlingen. Det nye systemet har vært i drift i to måneder, og det er for tidlig å se effekten. Revisjonen avdekket at det er uklart hvordan dere gjennomfører rotårsaksanalyser og hvordan avvikene bidrar til kontinuerlig forbedring.

Vi har følgende eksempler på mangler som kan føre til et regelverksbrudd:

- Dere har gjentatte, alvorlige hendelser med forøket dødelighet i forbindelse med avlusingsoperasjoner siste året, og ledelsen uttrykker at dere har en vei å gå med å forbedre kvaliteten på avviksbehandlingene.
- Dere beskriver at læringsoverføring foregår i ukentlige møter, og at dere er for svake når det gjelder læring på tvers.

6. Verifikasjonstilsyn

Vi viser til tilsynskvittering etter gjennomførte verifikasjonstilsyn på følgende lokaliteter:

Lokalitetsnummer	Lokalitetsnavn	Saksnr	Dato
38997	ILSØYA 2	2025/238947-11	28. oktober 2025
32677	ESPNESTAREN	2025/238947-14	30. oktober 2025
45167	HEGGESET	2025/238947-17	5. november 2025
26775	FJØLVÆRET	2025/238947-18	12. november 2025

7. Dokumentliste

Følgende dokumenter ble benyttet under planleggingen og utføringen av tilsynet:

- Innholdsfortegnelse Dokumentpakke til Mattilsynet ifbm revisjon 04.11.25
- Organisasjonskart, avdelingsbeskrivelse og beslutningslinjer
- Stillingsbeskrivelse Produksjonssjef - Sjø
- Stillingsbeskrivelse Leder Biologi, Plan og ESG
- Stillingsinstruks Fiskehelseleder
- Stillingsinstruks veterinær/fiskehelsebiolog
- Stillingsinstruks for Kvalitetsleder (KL)
- Møtestruktur
- ID 592 L1 Kontinuerlig læring og forbedring
- ID 591 L1 Helhetlig risikostyring i Måsøval
- L2 Strategihuset 2025-2030
- ID 491 S5 Prosesser og prosesseiere
- ID 1708 S5.2 Overgang til nytt system for virksomhetsstyring OptiMa
- Overordnet risikoanalyse 2019 Fiskehelse
- Overordnet Biosikkerhetsplan Måsøval 2024-2025
- Evaluering generasjon H22
- Handlingsplan H24
- ID 946 S5 Interne revisjoner
- Oversikt gjennomførte revisjoner 2024
- Sjekkliste gjennomført revisjon BJØRNDAL
- Sjekkliste gjennomført revisjon GJERDE
- Referat Ledelsens gjennomgang 2024
- K1.2.1 Veterinær helseplan - Måsøval Fiskeoppdrett AS
- K1.2.2 Biosikkerhetsplan Luma
- ID 1404 K1.2.2 Biosikkerhetsplan for eksterne fartøy
- ID 1225 K1.2.4 Beslutning om avlusing
- ID 1737 K1.2.4 Bruk og hold av rensefisk
- ID 1300 Lusekontroll
- ID 1008 Telling av lakselus
- ID 1233 K3.4 Forberedelse før håndteringsoperasjoner
- ID 1733 K3.4 Utfisking og gjenfangst av rensefisk
- ID 1228 K3.4 Mottak av fartøy
- ID 1234 K3.4 Opplining av not, heving og senking av bunnring
- ID 1116 K3.4.2 Avlusing med FLS system
- ID 1627 K3.4.2 Behandling med FLS Caligus R500_Havtrans
- Biosikkerhetsplan Lokalitet 32677 Espnestaren
- Biosikkerhetsplan Lokalitet 26775 Fjølvræret
- Fiskehelserapport 08-2025
- Luserapport 08-2025
- ID 30316-1 Helse og forsvarlighetsvurdering-IMM
- ID 30318-1 Instruks - Mekanisk behandling (FLS) - lokalitet Flatøyan
- ID 31218-1 Evaluering - Ikke-medikamentell behandling
- Avlusingsplan Flatøyan uke 36
- Behandlingsevaluering alle metoder

- ID 532 S5 Melding og behandling av avvik, hendelser og forbedringsforslag
- Sammenstilling og oppsummering avvikshåndtering
- Alle fiskehelseavvik ifm lusebehandling
- Oversikt over korrigerings og oppfølging av avvik påpekt av Mattilsynet
- Oversikt over lokaliteter med fisk og samlokalisering
- Innholdsfortegnelse dokumentpakke ettersendt til Mattilsynet ifbm revisjon 04.11.25
- Revisjoner og kontroller: Interne revisjoner (mal)
- Revisjoner og kontroller: QMS selvinspeksjon
- Sjekkliste QMS revisjon
- Fagdaskbord Fiskehelse 2025-10-27
- Årshjul - Dette år (under utvikling) 2025-10-27
- Mine oppgaver 2025-10-27
- ID 490 L3 Ledelsens gjennomgang
- Måsoval Strategi for styringssystem og kvalitetsarbeid
- SWOT og PESTEL
- Innholdsfortegnelse IK-system
- Vedlegg 1 til Avtale om beredskap - Håndtering av skadet, syk og død fisk
- 2025 Risikovurdering biosikkerhet Espnestaren
- 2025 Risikovurdering biosikkerhet Fjølvaeret
- Lokalitetsspesifikk lusehåndteringsstrategi Lokalitet 32677 Espnestaren
- Lokalitetsspesifikk lusehåndteringsstrategi Lokalitet 26775 Fjølvaeret
- ID 1005 K1.2.3 Individkontroll matfisk og postsmolt
- ID 9829 K3.3 Registrering av kroppssår
- Referat - ukemøte biologi 2025-43
- Dødsårsaker Måsoval
- Eksempel referat møte Åkerblå - Statusoppdatering Averøya Frei uke 37
- ID 1162 S6.2 Varsling og beredskap fiskehelse og dødelighet
- Presentasjon Åpningsmøte 28.10.25
- ID 30885-1 Besøksrapport - Rutinebesøk
- ID 30116-1 Besøksrapport - Rutinebesøk
- Referat kvartalsmøte Åkerblå, uke 37
- Biosikkerhetsplan 26775 Fjølvaeret
- 2025 Risikovurdering biosikkerhet Fjølvaeret
- Biosikkerhetsplan Overordnet versjon 1.2
- Dokumentasjon etter verifikasjonstilsyn - Heggset
- Biosikkerhetsplan Lokalitet 45167 Heggset
- Lusetelling IIsøya 2
- Oppdatert presentasjon Åpningsmøtet

- **Sammen trygger vi framtiden
for mennesker, dyr og natur**